

De primo principio

149

Subtilissimi Doctoris Magistri Joannis duns Scoti Ordinis Minorum: De primo omnium rerum principio Tractatus singularis ac prope divinus Incipit.

Primum rerum principium mihi ea credere sapere ac proferre edocet, dat que ipsius placeant maiestati: et ad eius contemplationem elevent mentes nostras.

Capitulum primum.

O mine de,

us noster Moysi tuo d tuo nomine filius israel proponendo a te doctore vacillissimo sciscitanti: Sciens quod de te possit procipe intelligere

mortalium nomen tuum benedictum referas respondisti: Ego sum quod super. Exo. 3. Tu es verus esse: tu es totus esse: hoc credo: hoc si mihi esset posse scire velle. Adiuva me die ingrentes ad quantam cognitionem de vero esse quod tu es possit perungere et rationem nostram abente: quod de te predicasti inchoando. Quis autem entis sint plurime passiones: quare consideratio valeat ad oppositum persequendum: Et de ordine essentiali tanquam de meo secundum primum persequendum. In primo. c. quatuor divisiones ordinis primarum ex quibus colligetur quod sunt ordines essentialis. Manifestatio vero divisionis tota requiritur: primo ut divisionem notificetur: et sic ostendantur primum sub divisione. secundo ut divisionem repugnans declaret, tertio ut probetur divisionem evacuare divisum. Primum fiet in hoc. c. alia in secundo. hic igitur divisiones narrando ponam et rationes divisionum assignabo. Accipio autem ordinem essentialis non sicut ut quodam loquuntur dicentes posteriori ordinari ad prius. Sed prius vel primum esse supra ordinem: sed contra putat ordo est reslo egpantia dicta de priori respectu posterioris: et e converso: putat sequi ordinari sufficiens dividit per prius et posterioris. Sic igitur quicquid de ordine: quicquid de portate et posterioritate fiet sermo.

Dicendum igitur primo quod ordo essentialis videtur primaria sui divisione dividit. Et equo equo in equo cetera. s. in ordine eminenti: et in ordine dependenti:

primo modo prius dicitur eminenti: et posteriori excelsum. Et ut breviter dicat. Quicquid est nobilitate et perfectiorem essentialis est sic prius: hoc modo portatis: probat Aristoteles 9. meta. actu esse potentiam potentia: ubi illud prius vocatur secundum substantiam et spiritum: quicquid in generatione sunt posteriora illa specie et substantia sunt priora: secundo modo prius dicitur a quod aliquid dependet et posteriori quod dependet ab illo. Huius prioris hanc intelligo rationem: quare etiam Aristoteles 5. meta. testimonio plonis ostendit: prius secundum naturam et essentialiam est illud quod contingit esse sine posteriore: non e converso: quod ita intelligo: quod si prius necessario esset posteriori: et ideo sine ipso esse non possit: sed tamen non est: quare ad esse suum egeat posteriori: sed e converso: quare si ponatur non esse posteriori: non minus prius erit sine inclusione contradictionis: non sic e converso: quia posterioris egeat priori: quare indigentia possumus dependentiam appellare: ut dicamus: omne posterioris essentialiter a priori necessario dependere: non e converso: sed quandoque posterioris necessario sequatur illud prius. Et quibus ista possunt dici prius et posterioris secundum substantiam et spiritum: sicut alia dicta sunt: tamen ad distincte loquendum dicuntur prius et posterioris secundum dependentiam ordinem secundum eminentiam in divisione manente subdividendo ordinem dependentem: quare dependens autem est ceterum: et illud a quo dependet est causa eiusdem: aut dependens est ceterum remotius alium causa: et illud a quo dependet est causatum propinquum eiusdem cause. Ratio primum membrum huius divisionis scilicet satis nota est. Et quod illud pertinet sub divisione. per. n. quid causa. quid causatum: et quod causatum essentialiter dependet a causa: et quod causa est a qua essentialiter dependet secundum rationem supra positam prioris huius divisionis. Sed secundum membrum huius divisionis: nec in se per. nec quod sub divisione pertinet. Primum declarat sic: Si eiusdem cause sint due effectus quorum unum prius et immediatum natum est ceterum ab illa causa: alium autem non nisi isto immediato iam causato: dico illud alium esse posteriori causatum eiusdem cause: et immediatores iam ceterum prius ceterum huius est ratio huius membrum. Et huius divisionis ostendo quod pertinet sub divisione quod effectus remotior dependet essentialiter a propinquiore: tamen quare non potest esse illo non existente: tamen quare illa causalitas cause respicit illa ordinem: ergo et e converso illa huius ordinem essentialiter inter se: ut e converso

E. c. 15.
E. c. 19.